

כב אמי"פ מהל' רותם הלכה י:
כג במי" שס פ"ו הלי"ד:
כד גרמ"י שס פ"ח הלי"ז:
כה [דר] מי" פ"ג מהל' עבדים דין ח:
כו ה מי" פ"ט מהל' סנהדרין הלכה א[מן ס' א עד ס' ז] פ"א מהל' איסורי מצה הלי"ז:
כז ו מי" פ"ט מהל' סנהדרין הלי"ד [ס' קנא קנ] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:
כח ו מי" פ"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס' קנא] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:
כט ו מי" פ"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס' קנא] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:
ל א מי" פ"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס' קנא] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:
לא ו מי" פ"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס' קנא] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:
לב ו מי" פ"ט מהלכות סנהדרין הלי"ד [ס' קנא] ופ"ז מהלכות איסורי מצה הלכה ב ג:

מעלים^א היו שבר צ'יים. פי' רוצחים הצאים ודרים שם צריכין להעלות מס וארנונה ללוים דלל תימא גזירת המלך על הלוים לעכז אותם זעירן: **לכם** צרכיכם. דאין צרכיכם להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרצי מאיר דאנטריך לג"ש אצל לרצי יהודה הא איכא קרל צהדיא גצי רותם וא"כ הא דקמני לעיל וכן צגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:
הדרן עלך אלו הן הגולין
ואלו הן הלוין הבא על אחותו כו'. תנא ושניר טמא ששימש זר שאכל תרומה^ב וצעל מוס ששימש לזון מקריב^ג מוזח חושן^ד מכנה גחלת על גצי מערכה^ה אלל לא חשיב לאוי גרידי אלל צאחון שיש בהן חידוש והא דקח חשיב כריכות דאין בהן מיתת צ"ד לאשמועינן דאע"ג דאיכא כרת לוקין ואין לריך למנוח זהם חידוש צהין כריכות דקמני וצקונטרס^ו דחק למנוח זהם חידוש אלמנה לכהן גדול נקט משום דצעי למיתני אלמנה וגרשה חייב משום שתי שמות:
גרושה וחלוצה אינו חייב אלל אחת. פי' הקונטרס משום גרושה דתלוזה^ז מיימי לה (י) ואשה גרושה משמע לפירושו דתלוזה לחודא איכא מלקות דאורייתא וזה אינו דהא למרינן צפ' עשרה יחסין (קדושין דף עט.). (אחות) תלוזה דרצנן והא דלעיל תנא ותלוזה אגב גרושה תניא לי נמי מכת מרדות דרצנן וזהא כיון דהיא גס גרושה לוקה צה מלקות דגרושה שהיא דאורייתא ולא לקי מכת מרדות דרצנן: **רצי**

הערים שבר ללוים שרוצחים שוכרים מהם את צתי הדירה: חוזר לשורה שהיה בה. אם היה נשיא או ראש בית אב חוזר לגדולתו כשישזע לעירו צמימת כה"ג: **גמ'** מחלוקת בשש. ערי מקלט: **לכם**. לרוצחים נאמר והיו לכם הערים למקלט: **ושב אל משפחתו**. צעזע עברי כתיב כשיולד חפשי צעש או ציזבל: **למה** שהחוקן אבותיו. לשורה: אל אחות אבותיו באבותיו. סיפא דמילתיה דרצי מאיר היא ומציא ראייה לדציו מסוף המקרא שחוזר לגדולתו שנאמר ואל אחות אבותיו אל כל חוקת אצותיו: **וכן בגז'ה**. כמתלוקת צעזע עברי כך מתלוקת צרוצה שגלה וחוזר צמימת הכהן ומהכא יליף דכשהוא אומר כאן ישוב קרא יתירא דמצי למכתב ושז אל משפחתו ואל אחות אצותיו ולשמוק: **לרבות את הרוצח**. דמופנה לזון הימנו גזירה שיה נאמר כאן ישוב ונאמר צרוצה ישוב הרוצח אל ארץ אבותו כדמפרש ואזיל מאי וכן צגולה ומסקנה גמר שיצה שיצה מהתם:
הדרן עלך אלו הן הגולין

אלו הן הלוין. אלו לאו דוקא דתנא ושייר לוקין טובא אלל תנא חייבי כריכות לאשמועינן דיש מלקות צחיצי כריכות ותנא אלמנה וגרושה לאשמועינן (ד) אלמנה וגרושה חייב עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נטלה תרומתו דלא מפרש לאו דידיה צהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ה) צהדיא דתרוייהו מלקות דידיה משום מחסרי פדייה וכן צרוץ יש דצר חדש: (ו) נתינה. מן הגצעוין היא ומלקות משום לא תתחנן צס' (דצייס ז): אלמנה וגרושה. שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות: משום שתי שמות. משום שתי אזוהרות ששתיהן מפורשות צמקרא ואזהרה דתרוייהו קיימא: גרושה וחלוצה. גרושה והיא תלוזה אינו חייב עליה אלל משום גרושה שהתלוזה אינה כתובה אלל מצינא מיימית לה דתניא צקדושין (דף עט.). גרושה אין לי אלל גרושה תלוזה מנין ת"ל ואשה: **טמא שאכל את הקודש**. אזהרתו מפרש צגמרא: **גותר**. כתיב ציה (שמות טט) ושפת את הנומר צאש לא יאכל כי קדש הוא ואזהרת פגול נמי מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל צקדש פסול צה הכחז ליתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן^א ואזהרת טמא והצטר אשר יגע צכל טמא לא יאכל^ב (ויקרא ז): **והשוחט**. קדשים צחון או המעלה קדשים צחון אזוהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דצייס יב) אזוהרת שוחט ילפינן צצחים צפרק השוחט והמעלה (דף קי.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו'^ג ואיכא דיליף לה מגזירה שיה דהצאה הצאה שוחט ממעלה: **האובד ביום הכפורים**. ויליף אזוהרתיה צפרק צתרא דיומא (דף קט פא.): **המפטם את השמן**. העושה שמן צדוגמת שמן המשחה ואזהרתיה וצמתכותה לא תעשו כמוהו (שמות ז) וכן צקטורת וצמתכותה לא תעשו לכס (שס): **והסך בשמן המשחה**. מאותו שעשה משה צמדצר^ד דכתיב על צצר אדם לא יסך (שס): **אבל צב'ה**. אזוהרתיה מולא יחללו את קדשי צני ישראל אשר ירימו צעתידין לתרום הכחז מדצר והכי מפרש לה צתנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קט פב.): **ומעשר ראשון ש'ה נפ'ה תרומתו**. אף הוא טבל: **ומעשר שני ש'ה נפ'ה**. והוא אוכלו חוץ ליירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו'^ה (דצייס יב): **הקדש ש'ה נפ'ה**. אזוהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעיני דמהכא אמת דתניא (סנהדרין שס) הויד צמעילה רצי אומר צמימה וחכמים אומרים צאזהרה ואלמני^ו מאי טעמיה דרצי אחיא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילה ממימה הוא דמעטיה וגזירה שיה כדקיימא קיימא ולפינן אזוהרה דמעילה מאזהרה דתרומה דכתיב צה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה^ז מתרומה צתורת כהנים^ח צגזירה מיתת צ"ד הזוכרו צמשנתנו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות צית דין לא הזוכר צה ללקות אם התרו צו למלקות: **ישנו**

(א) וצלה כח: טובה מ. מנילה ז: צ"ק ק.כ.].
(ב) כמזונת דף לא:
(ג) קדושין עמ. (ד) עיי' תוס' פסחים כד. ד"ה הא. (ה) עיי' תוס' וצחים מה. ד"ה דומיא].
(ו) יבמות עו. ועיי' תוס' שם עט. ד"ה ונתינים. כד. (ז) ית. (ח) פסחים כד. עיי"ש. (ט) ויקרא ז. ז. (י) כריתות ה. (יא) לקמן יט. (יב) [שם פד.].
(יג) ויקרא דבורא דחובה פורשתא יא וכן במעילה יח. (יד) ויקרא יא מא, לקמן כ. סנהדרין פג. (טו) סנהדרין פג. (טז) יומא עב. (יז) יומא מז ע"ב.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לכס לכל צרכיכם. כ"צ ע"ל דף ט ע"א דדרשין ליה למעוטי דוקא לכס ולא לגמים: (ב) במשנה משום שתי שמות וכו': (ג) במשנה והאוכל חלצ: (ד) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועינן דאלמנה וצרוצה: (ה) שם צא"ד מעשר שני בהדיה: (ו) ד"ה נתינים מן הגצעוין הן ומלקות: (ז) תוס' ד"ה גרושה וכו' דתלוזה מיימי לה מוי"ו ואשה גרושה משמע דבא לפרש דתלוזה לחודא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' כשהוא אומר צ"ל שצאמר:

תורה אור השלם

(א) והיו לכם הערים למקלט מגואל ולא ימות הרצח עד עמדו לפני העדה למשפט: (במדרש לה. יב)
(ב) ואת הערים אשר תתנו ללוים את שש ערי המקלט אשר תתנו לכם שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר: (במדרש לה. יג)
(ג) ויצא מעמד הוא וקניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחות אבותיו ישוב: (ויקרא בה. מא)
(ד) פי בעיר מקלטו ישוב עד מות הפהן הגדל ואחר מות הפהן הגדל ישוב הרצח אל ארץ אחרו: (במדרש לה. כח)

ליקוטי רש"י

ואם אחות אבותיו. אל כבוד אצותו. ואין לולאו על כך [שהוא עבד] [ויקרא כה. מא]. אלל הן הלוצין. אם התרו בהן [בתבות לא]. אשת אחיו. שמתקדשה לו לאחיו וגרשה שאין צה מיתה אלל כרת. ועצ' אשת אחיו אצותו. שמתקדשה לו וגרשה [שם כט.]. נתינה. מן הגצעוין והיא אצורה לקהל דודו גזר עליהם כדלמיינן צצנות (דף עט): ועל שם ויתנס יהושע חוטבי עצים ושאבי מים וגו' (יהושע ט) קרי להו נתינים [שם]. אצמנה וצרושה. צה על אלמנה שהיא גרושה. גרושה וחלוצה אינו חייב משום אחת. על שם גרושה הוא חייב על כל חיוכים התלוים צה אצל על תלוזה לא דלוצה לאו דאורייתא אלל דרצנן [שם]. השוחט והמעלה בחורץ. צהעלס אחד. חייב על השחיטה ומייב על העליה, שהן שני גופי עזירה דתרוייהו כתיבי (ויקרא י) אשר ישמע ואשר יעלה [ובחסים קי]. אכב צב'ה.

רבינו חננאל

מעלות (ב) היו שכר ללוים מפני ששוכנין בהן: חוזר לשררה שהיה בה דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לא היה חוזר לשררה: אחד הרצח שגלה ואחד הנמכר לעבד עברי כשהחזיקו אין חזרון לשררה שהיו בה דברי רבי יהודה:
הדרן עלך
אלו הן הגולין

ואלו הן הלוין הבא על אחותו ועל אחות אביו כו'. דייקנין מדקמני חייבי כריתות במתינתין וחייבי מיתות לא קמני שיימ מתניתינן ר' עקיבא היא דתני ר' עקיבא

חשק שלמה על ר"ח

(א) כ"ה הגיר' צרושל' וכל"ל צרש"י ח"ש היו הערים כו'.

הגהות וצינונים

[א] "כי הנך" ליתא בראשונים וכת"י: [ב] ראשונים וכת"י שהוחזקו, וכן בכל העמוד: [ג] דפוי' משום אחד. בכמה ראשונים וכת"י משום שם אחד, וכ"ה בירושלמי: [ד] [בסה"מ א"ן] [גליון]: [ה] [עי' תוס' חולין צו.]. בסוף ד"ה מ"ט דרבנן וכו' מה שהניחו בחימה [גליון]: [ו] כתי' מעלות, וכמ"ש חשק שלמה על ר"ח: [ז] נדצי' והקרייתם **לכם ערים**, פסוק יא (מראה כהן, ועיי' ערוך לנו): [ח] צ"ל הן צמדין (באה"מ, וכ"ה בכת"י): [ט] נראה שכוונתו דגרסינן באוכל "נמלה" ולא "נבילה" כמו שנתבשר בירושלמי (דק"ס) ועיי' רש"י חולין קב ע"ב ד"ה טמאה. וע"ע מלאכת שלמה: [י] בחוס' שאנין וחס' רפ"ש שם **שבר**: [יא] במהרש"א גורס שאכל קדש: [יב] אינו לפינוי, מהרש"א, ועיי' מהר"ם: [יג] רש"א משום דחלוצה מגרושה (גליון):

ועל שם ויתנס יהושע חוטבי עצים ושאבי מים וגו' (יהושע ט) קרי להו נתינים [שם]. אצמנה וצרושה. צה על אלמנה שהיא גרושה. גרושה וחלוצה אינו חייב משום אחת. על שם גרושה הוא חייב על כל חיוכים התלוים צה אצל על תלוזה לא דלוצה לאו דאורייתא אלל דרצנן [שם]. השוחט והמעלה בחורץ. צהעלס אחד. חייב על השחיטה ומייב על העליה, שהן שני גופי עזירה דתרוייהו כתיבי (ויקרא י) אשר ישמע ואשר יעלה [ובחסים קי]. אכב צב'ה. [ילפינן מולא יחללו את קדשי צני ישראל אשר ירימו] שמתדין לתרום וקאמר דלא יחללום שאסור לאכלס צניצלס [סנהדרין פג]. באוכב צב'ה וכו'. וכן כל צריה קטנה לדצרי הכל חייב מלקות וכו' [שבועות כא: בד"ה וחר' נמלה].

